

TRANSILVANIA

FÓIA ASOCIAȚIUNEI TRANSILVANE PENTRU LITERATURA ROMÂNĂ ȘI
CULTURA POPORULUI ROMÂNŪ.

Nrulă 6.

SIBIHŪ, 15 IUNIŪ 1895.

Anulă XXVI.

DIN VIÊȚA METROPOLITULUI SILVESTRU.

Luni a doua și de Pascile anului curentă, a eșittă din vieță arhiepiscopulă și metropolitulă Bucovinei și Dalmației *Samuilă Morariă-Andrieviciă*, unulă din cei mai valoroși, mai meritați și mai iubiți archipăstori ai bisericei ortodocse române.

Totă poporulă română fără deosebire s'a asociată profundei dureri a frațiloră bucovineni pentru acestă mare perdere, și totă presa noastră națională a schimbată pentru câte-va zile vestmântulă celă albă ală septemănei luminate cu vestmântulă celă negru ală jalei și întristărei pentru perderea veneratului archiereă, carele a purtată cu atăta credință, zelă și demnitate toiagulă archipăstorescă.

Organulă Asociaționei transilvane, carea pörtă pe steagulă seă înalta devisă a literaturăi și culturăi poporului română, nu putea, nu -l era iertată a remănă afară din corulă condolențiloră, căci reposatulă prin faptă și prin cuvântă a fostă ună distinsă factoră și neobosită conlucrătoriă întru propagarea literaturăi și culturăi poporului seă, și prin acestă întru luminarea, înaintarea și fericirea aceluia. Ear o privire asupra vieței ilustrului bărbată ni se impune în acestă momentă ca o sântă datorință cătră presentă și venitoriă.

Metropolitulă Silvestru, fiulă preotului Gherasimă, mama Zamfira, s'a născută în satulă Mitocolă-Dragomirnei la 14 Novembre 1818, și a priimită numele de boteză Samuilă,

care apoi la intrarea sa în statul monachal l'a schimbată cu numele Silvestru.

Tinerul Samuilă a parcurs clasele școlii elementare în Suceava, ear studiile gimnasiale și teologice le a făcut în Cernăuți.

După terminarea acelora s'a căsătorit, și întrându la 29 Iunie, ziua S. S. Apostoli Petru și Pavel, în statul preoțesc, a fost ordinar în satul Ceahor de lângă Cernăuți, mai întâi administrator, ear la un an paroch. În postul acesta, la care apoi s'a adaus și cel de protopresbiter al tractului Cernăuților, a stat 20 ani, purtându oficiul se cu zel și devotament, avându o deosebită îngrijire pentru școlile tractuale, resadnițele culturale poporului se credincios.

La anul 1862 eruditul și activul bărbat a fost chemat în consistoriul episcopesc, mai târziu arhiepiscopesc, și la 1865 a fost înaintat la trepta de consiliar consistorial.

Remânându veduv, la 1874 intră în statul monachal, luându numele Silvestru, la 1877 înaintă la trepta de archimandrit și la 1880, fu numit arhiepiscop și metropolit al Bucovinei și Dalmației.

Precum în cele bisericesci, așa și în cele civile ale țerei și ale statului reposatul a lucrat cu bărbăție admirabilă și devotament neîntrecut, și de aceea s'a și putut bucura de înalte onoruri. În mai multe perioade a fost ales deputat în dieta țerei și în senatul imperial, membru în comitetul țerei, vice-president al „Societății române“ din Bucovina și multe alte corporațiuni literare și culturale, și în cele din urmă numit „doctor al s. teologii.“

Activitatea metropolitului Silvestru pe toate terenele vieții publice a fost foarte asiduă și mănăsă. Înființarea de fonduri pentru ameliiorarea stărei materiale a preoțimeii eparhiale, pentru veduvele și orfanii preoților, pentru îmbunătățirea salariilor învățătoresci, pentru ajutorirea tinerimei

scolare de ambe secșele și multe altele de acestu feliu voru perena memoria iubitelui archipăstorii; ear numeroșele scrieri, preste 30 la număr, cu deosebire bisericesci și scolare, precum și înființarea și înzestrarea tipografiei archiepiscopesci pentru înmulțirea și răspândirea acelor și a altor scrieri folosite, voru pune numele metropolitului Silvestru alu Bucovinei între primele nume de onore ale bărbaților nostri, cari s'au distinsu întru luminarea poporului lor. Și ca unii, cari amu fostu fericiți a cunoșce pre răposatul și în persoană, constatăm, că nu este figură oratorică, ci purul adevăr, ceea-ce predicatorul catedralei, Dr. Stefanu Saghinu, dice în frumosul cuvântu funebru dela înmormântarea iubitelui părinte:

„Da! activitatea defunctului e cunoscută înaintea ómenilor și înaintea lui Dumneđu. Nu voiđu, și inima mea este și prea sdrobotă de durere și amărăciune, ca se potu înșira aici, după obiceiul panegiricilor, tóte faptele mărețe ale reposatului; acésta s'a făcutu de alții la multe alte privilegii în modu multu mai elocuentu. Ajungă se relevezu în acestu momentu, că nici o instituțiune pentru creșterea poporului în credință și întru frica Domnului, nici o instituțiune de cultură, de binefacere, de progresu, care a esistat și esistă în țeră, n'a rămasu, fără ca scopurile ei se fi fostu îmbrățișate și promovate de reposatul cu căldura și zelul unu mecenate“.

Astfelu prevedința divină, care a datu Bucovinei pre acestu bărbatu, l'a și înzestrat cu putere de susu, l'a învrednicit a ajunge 77 ani ai vieței, și a făcutu realitate dorința inimei lui, exprimată la întronarea sa, după căldurosul discursu alu reposatului baronu Alecsandru Vasilco, când noulu archipăstoru, privindu asupra miilor de credincioși, cari cu fețe vesele cântau în fața bărbatului doririlor sale, dise: „Dee Domnulu, ca activitatea mea ca archiepiscopu și metropolitu se fiă astfelu, ca precum la întrarea Mea serbătorescă în acestu palatü me însoțescu mi și mi de

credincioși cu fețe vesele și pline de bucurie, așa la eșirea Mea pentru veci din acestu palat, aceste mi de credincioși se me petrecă în ultimul meu drum, ce-lă voi face, cu lacrimi și petrunși de durere“.

La ziua SS. Apostoli Petru și Pavelu 1893, a sêrbatâ adormitulü în Domnulü, și cu elü împreună toți filii bisericei sale, iubileulü de 50 ani al preoției veneratului seü părinte; dar salutara lui activitate din acestü periodü l'a făcutü neuitatü, nemuritorü, și în istoria bisericei ortodocse române, lângă gloriosele nume ale unui Antimü alü Munteniei, Veniaminü alü Moldovei, Andreiü alü Ungariei și Transilvaniei, va străluci și numele *Silvestru alü Bucovinei*.

Fiă-i țerâna ușorâ! Fiă-i memoria întru binecuvântarea neamului seü!

Z. Boiu.

INSTALAREA METROPOLITULUI

Dr. VICTORÜ MIHALYI de APȘA.

În fine, după veduviâ de apröpe trei ani, și scaunulü metropolitanü gr. cat. de Alba-Iulia și Fägärașü este întregitü, și la 14/26 Maiü a. c. noulü metropolitü Dr. *Victorü Mihalyi* de *Apșa*, care döue decenii a păstoritü diecesa Lugojuului, a fostü instalatü cu rarâ solemnitate în scaunü, funcționândü ca comisarü alü scaunului papalü Esc. Sa Episcopulü Oradiei-marî *Michailü Pavelü*, ear ca comisarü gubernialü asistândü consiliarulü aulicü G. *Szatmáry*.

Nu este problema acestorü șirurü, a însera festivitățile cele impunătore, ce s'aü succesü în aceste zile de bucuriâ, dela plecarea din Lugoju a mirelui bisericei, în totü percursulü călătoriei: primirea cea festivâ în reședința metropolitanâ, bubuitulü trêscurilorü, lumina feericâ a conductului, farmeculü muzicei și cântärei, însufleșirea imniilorü aclamațiunii din partea poporului, frumșeșea cultului divinü alü instalärei, mulțimea și opulența meselorü festive cu însufleșitele lorü toaste, veselie concertelorü și salturilorü, cu cari tinerimea din tôte

părțile a decoratū și învioratū aceste sērbări. Tóte acestea le-a descrisū în modū laudabilū pressa nóstră națională și în parte și cea străină, ambe bine reprezentate, și đilele acestea suntemū siguri că vorū plini o frumósă pagină în istoria poporului nostru.

Ceea-ce însē a datū acestorū sērbări lustrulū celū ade-vēratū, care va rămāné și după-ce ne vom întórce dela poesia acestorū memorabile đile la prosa vieței cotidiane, este *iubirea și încrederea poporului* cătră ilustra persónă a alesului seū, iubire pentru iubire, și triumfulū acesta alū voinței poporului asupra tuturorū uneltirilorū contrare, cari și acéstă manifestare a iubirei tindeaū se o falsifice, vrēndū se impunā bunului poporū unū omū străinū, unū tatā vitregū, care nici la repețitele și stăruitoarele rugări ale filorū seī nu și-a întorsū inima spre dēnșii.

Este unū ce fórte îmbucurătorii simpatia aceea nefățarită a poporului românū cătră bărbatulū doririlorū sale, precum și sanțiunea p. înaltă și preconisarea bisericéscă, ce s'a datū votului bisericeī. Dar ca din păcharulū acestui nectarū se nu lipsésca nici amărăciunea imbecilității omenescī, eată și partea inversă a lucrului: o parte a bisericeī lipsesce chiar dela înalta solemnitate, la carea pe toți îi chiamă serbătórea instalărei capului bisericeī. Cum se póte, că pe când aici sunt reprezentate chiarū și biserici străine, pe atunci factorii, cari staū în fruntea acelei părți seū chiar a acelorū părți a bisericeī de unū ritū și de una credință se stea indiferenți și cari după cuvēntulū scripturei se caute mai multū cele deșerte ale ómenilorū, decât cele eterne dumnezeescī?

Istoria va pronuncia sentința sa și asupra acestui faptū.

Eară noi, ca cei-ce facemū parte din iubita nóstră Asociațiune transilvană, carea conservă cu scumpătate legătura cu suprema nóstră instituțiune sciințifică și culturală, carea cu puținū mai nainte a chiămatū pre bărbatulū serbătoritū între membrii seī onorari, ne asociāmū opiniunei publice a poporului nostru și aducemū noulū Metropolitū omagiile înaltei stime, ce datorimū demnității, erudițiunei și meritului.

DELA CONGRESULŢ Bisericeî ortodocse române din UNGARIA ŞI TRANSILVANIA.

CongresulŢ bisericeî ortodocse române din Ungaria şi Transilvania, care după lege avea să se întrunească la 1 Octobree 1894, însă din fatalele „consideraţiunii politice“ ale guvernului, pe lângă toate solicitările, abia s'a pututŢ deschide la 7/19 MaiŢ a. c., afară de multe alte concluse meritorie în afaceri bisericesci, scolare şi fundamentale, a luatŢ poziţie hotărîtă şi faţă cu nefericitele legi așa numite politico-bisericesci, combătute şi repudiate atâtŢ în sinódele parohiale, protopresbiterale şi eparchiale ale bisericeî ortodocse române, cât şi în numéroşele adunări interconfesionale ale poporului românŢ. CongresulŢ dar a hotărîtŢ, că biserica ca atare nu recunoşce de validă căsătoria, carea n'a fostŢ încheiată după canónele bisericesci.

Hotărîrea congresuluiŢ în această privinţă este cea următoare :

1. CongresulŢ ŢiindŢ contŢ cu părere de rău de tendinţa legilorŢ noue bisericesci, stricăcioşee bisericeî, aprobă paşii întreprinşi din partea eparchiilorŢ şi a archiereilorŢ, întru combaterea lorŢ, şi enunţă, că şi în viitorŢ va lupta pe toate terenele legale, ca aceste legi să se casseze.

2. Biserica ortodocsă română numai aceea căsătoria o va considera de validă din punctŢ de vedere bisericescŢ, care va fi încheiată după prescrişeele bisericeî, decî credincioşii şi *după introducerea căsătoriei civile vorŢ trebui să se supună căsătoriei bisericesci.*

3. Toate căsătoriile, cari pe lângă actulŢ civilŢ nu vorŢ fi încheiate şi după prescrişeele canonice bisericesci, se declară de nevalide.

4. Pentru de a face o uşurare óre-care credincioşilorŢ, se decide, că vestirile bisericesci pentru publicitate se reducŢ la una, ear licenşeele se casséză.

5. Ca rebonificare pentru cassarea licențelor, congresul decide, ca protopresbiterii să se escontenteze cu anumite sume din partea eparchiilor.

6. Cu privire la divorțuri congresul decide, că se vor face totu în înțelesul canónelor, dar procedura matrimonială are să se ușureze și să se simplifice, și astfel regulamentul de divorț se va lua la revisiă.

7. După introducerea matriculelor civile, biserica va continua a-și conduce după dispozițiile de până acum, cu totă esactitatea matriculele sale, cari vor servi ca controlă față de matriculele civile.

În fine consistoriul metropolitan se însărcinează, a face o instrucțiã detaiată la timpul seã, referitoare la punerea în lucrare a celorluc decise.

Ba congresul a mersu cu unu pasu și mai departe, și pre doi membri ai seã (deputatul dietalu *Ioanù Beleşu* și membrul casei magnașilor Dr. *Iosifù Gallù*), cari contra așezămintelor bisericeiloru au votatu pentru proiectele guvernulu, nu i-a verificatu, cu tote că în formă alegerile au fostu neescepționabile, ci a hotărîtu a ține în suspensu verificarea lorù, până se va pronuncia sinodul archierescu, decã și încât acei doi deputați congresuali au vâtematu, ori nu, principiile și disciplina bisericeiloru?

Conclusul luatù din partea congresulu în acestã privință, este celù urmatoriu:

„Alegerile deputașilor Dr. Iosifù Gallù și Ioanù Beleşu în partea formală se află în ordine; considerându înse, că numiții aleși deputași, ca membri ai legislașionet țerei, în cestiumile așa numite politico-bisericesci au luatù o finută, care stă în contrastù cu simștementulù generalù alù clerulu și poporulu nostru, și cu espresese declarașionet ale sinódelorù eparchiale, și ale altorù corporașionet bisericesci din întrégă provincia noștră metropolitană, cari află în respectivele proiecte de legi unù evidentù pericolù

pentru interesele vitale ale bisericii noastre: cestiunea verificării numișilor doi deputați se ține deocamdată în suspensă, și sântulă sinodă episcopescă ală provinciei noastre metropolitane este rugată, a se pronunța pe bazele canonice ale disciplinei bisericesti, dacă acești doi membri ai bisericii în casurile concrete sunt, ori nu, culpabili de vătămarea principiilor și a disciplinei bisericesti". —

Din celelalte concluse luate mai amintimă, că față cu art. de lege XXVI, privitoriu la urcarea salariiloră învățatoresci etc., consistoriulă a întreprinsă o colectă, din carea aă rezultată 72,664 fl. 78 cr., și congresulă a hotărîtă și modalitatea împărțirii acestoră ajutore între eparchiă, precum și continuarea colecteloră.

În privința averiloră bisericesti s'aă luată conclusă, a se prepara pe cale constituțională unificarea administrării loră în tótă provincia metropolitană.

Ca ună momentă înălțatoriă însemnă în fine, că cu pietate s'a celebrată doxologiă pentru plinirea iubileului de 25 ană ai vieței constituționale a bisericii ortodoxe, și în necsă cu acăsta s'a sərbătă parastasă pentru sufletele mariloră bărbați ai bisericii: metropolitulă *Andreiă* și fundatorulă *Emanuilă Gojdu*.

SCOLA CIVILĂ DE FETE A ASOCIAȚIUNEI.

Preste puține zile școlă civilă de fete a Asociațiunei, împreună cu internată, va fi chiamată a proba de nouă vitalitatea și progresarea sa; și esamenele publice, ce se voră ține după programa publicată în Nr. 5 ală acesteia foii, voră avé se dea sémă înainte publicului, decă școlă acăsta a peștrată și încătă a sciută pēștra și în anulă espirată bunulă prestigiu, de care s'a bucurată până acum.

Școlă acăsta dela înființarea ei, și cu deosebire dela anulă 1892, când a dobândită dreptulă de publicitate, a fostă în continuă desvoltare și creștere, atătă în ce privesce edu-

cațiunea și instrucțiunea, cât și în privința numărului elevelor, cari o cercetază, atât interne cât și externe.

În anulă espiratū 1894/5 numărul elevelor a fostū celū mai mare dela întemeierea scōlei în cestiuine, atât de mare, încât spațiulū a devenitū prea strimtū, și comitetulū Asociațiunei se ocupă deja cu ideea lărgirei și amplificărei ei.

Ca o completare a claselorū și o tranșițiune dela viēta scolară la cea familiară, scōlă acēsta are de mai mulți ani și unū alū IX-lea cursū numitū complementarū, în care se dă elevelorū instrucțiunea de lipsă întru înmulțirea cunoscințelor lorū teoretice, dar totdeodată și în cunoscințele cele mai necesare practice ale economiei de casă: bucătăritū, lucrulū de mână femeescū ș. a.

Desvoltarea firēscă a lucrulū aduce cu sine, ca paralelū cu acestū cursū complementarū, scōla cu timpulū sē se provadă și cu câte nnū cursū specialū de *musică* și *cântare*, *caligrafia*, *desemnū* și *pictură*, apoi *bucătăritū*, *cusutū* ș. a., cari aparținū sferei economiei femeesci, ca astfelū fetițele, cari aū terminatū cursulū scolarū, se pōtă îmbrățișa și vre-una din aceste specialități, și la eșirea din scōlă se fiă pregătite de ajunsū, a putē întra în viēta practică.

Una din problemele acestei scōle în desvoltare este fără îndoială și *cursulū pedagogicū*, după numirea din România *cursulū normalū*, care se pregătēscă pre elevele pentru statulū învățătorescū; însă cu acēstă idee se ocupă deja de mai multū timpū autoritățiile nōstre bisericesci și scolare, și credem că nu mai e departe timpulū, când în privința acēsta vom vedē făcēndu-se unū salutarū începutū. Căci întocmai precum pentru educațiunea băieților se recerū scōle normale sēū pedagogice, așa și pentru crescerea și instruirea fetițelorū de etate mai naintată se cerū puteri didactice femeesci; dar și împregiurările speciale ale patriei nōstre impunū autoritățiilor nōstre bisericesci datorința, de a înființa și susținē, fiă în tōte diecesele deosebitū, fiă prin întrunirea acelora, câte o *pedagogia pentru fete*.

Școlile de fete, ală căroră numără și la noi cresce din ce în ce, reclamă neapărată și o pedagogiă pentru fete; căci pedagogiile de stată din patriă nu dau garanțiile de lipsă pentru crescerea *bisericească* și *natională*, ce o cerem noi ca o condiție neapărată a educației seculului femeescă.

FUNDAȚIUNEA GOJDU.

Representanța „Fundățiunei Gojdu“ a publicatū Analele acesteī fundățiunii pe anii 1892, 1893 și 1894. După aceste din urmă inventariulū avereī fundățiionale la finea anului 1893 arată:

a) Active licuide	1,641,661 fl. 28 cr.
b) Pasive	193,943 fl. — „
așa dar restulū activelorū face	1,447,718 fl. 28 „

față cu anulū 1892 se arată o sporire a avereī fundățiunei cu 110,757 fl. 82 cr.

Ear față cu avereā dela începutū din anulū 1870 de 93,427 fl. 79 cr., se arată unū crescământū de 1,354,290 fl. 49 cr.

Așa dar fundățiunea Emanuilū Gojdu, carea la anulū 1870 se începuse cu suma rotundă de 93,000, la finea anului 1893 a crescutū la respectabila suma de 1 millionū și jumătate floreni.

Ear bugetulū fundățiunei pentru 1895 arată suma perceptelorū, ordinare și estra-ordinare la olaltă, cu 82,448 fl. 06 cr.

erogate, ordinari și estra-ordinare la olaltă 22,339 fl. 26 cr.

așa dar la finea anului 1895 va rămâne unū

restū disponibilū de 60,116 fl. 80 cr.

Stipendistii vechi ai fundățiunei aū fostū pe anulū scolarū 1893/4: 6 medicinistii, 22 juriști, 4 filosofi, 1 farmacist, 9 tehnici, 9 gimnasiști și 24 rigorosanți.

Ear stipendistii noi s'aū priimitū: 3 medicinistii, 11 juriști, 2 filosofi, 1 tehnic, 1 comercialist, 4 gimnasiști, cu totul dar 97 stipendistii.

Schimbări mai însemnate în *personalulū representanței* s'aū făcutū prin aceea, că dlū G. Serb, administratorū alū realităților fundățiionale din Budapesta, s'a alesū în representanță, și în loculū D-Sale s'a alesū dlū Atanasiū *Cimponeriū*, fostū membru în representanță, ear secretarū alū fundățiunei s'a alesū dlū Georgiū *Bogoevič*.

Analele fundațiunei, cari se împartă gratuită la redacțiunii și institute și corporațiunii se află de vîndare la *cassa metropolitană* din Sibiiu și la *cancelaria fundațiunei* din Budapesta à 50 cr. exemplariul, sunt de mare însemnătate, pentru-că dau ună tabloă fidelă despre activitatea reprezentanței și despre starea cea înfloritore a memorabilei fundațiunii, prin care fericitul Emanuilă Gojdu s'a făcutu ună adevărată mecenatū alū sciinței și culturei poporului românū.

SOCIETATEA DÓMNELORŪ ROMÂNE DIN BUCOVINA.

Societatea dómnelorū române din Bucovina a ținutū adunarea sa generală la 21 Aprile în sala palatului țerei, fiind presente 49 membre și o mulțime de membri binefăcători și óspeți. Presidenta Dna Elena de *Popovici* în cuvîntulū de deschidere a datū espresiune profundei dureri pentru perderea preameritatulū sēu protectorū, arhiepiscopulū și metropolitulū Silvestru Morariū, apoi a dlui C. cav. de Mârza, a Dna Elisa Sturdza născute baronū Hurmuzachi. Din raportulū comitetulū estragemū, că societatea, carea a înființatū și susține acum și o scólă de fetițe cu internatū, este în continua crescere și desvoltare, atātū în ceea ce privesce numērulū membrilorū (onorari 11, fundatori 14, ordinari 106, sprijinatori 48, corespondenți 57, cât și în privința stărei materiale. Membri noi aū intratū în cursulū anului 1894/5 31 membri fundatori, 12 ordinari și 19 sprijinatori. Filiale nouē s'aū înființatū dóue: Părtescii inferiori și Căliceana.

Pentru sprijinirea scólelorū și scolarilorū sērmanī, societatea, afară de întreținerea internatului, a spesatū 1750 fl., dând scolarilorū seraci haine, cărți, recuisite de scólă și ajutóre în bani, parte lunare, parte pe odată. Spre a se poté acēsta, societatea a făcutū o colectă, din care s'aū adunatū 1887 fl. 23 cr., din care sumă s'aū împărțitū haine de iarnă și ajutóre în bani.

Cursul de limba română pentru fetițe, a fostū cercetatū de 182 eleve; învățământulū s'a predatū în dóue despărțeminte de cătră 2 învățátore.

Internatulū pentru fetițele, cari cercetēză diferitele scóle din Cernăuți, s'a deschisū în anulū acesta cu deosebire prin

munificența dnului G. cav. de Popovici, mare-proprietariu în Stroesci, care a creatu în scopul acesta o fundațiune de 10,000 fl., dați în administrarea societății. Casa pentru internatu s'a cumperatu cu 12,500 fl., ear pentru adaptarea ei s'a u spesatu 7,690 fl. În internatul u deschisu la începutul anului scolariu 1894/5 află întreținere și educațiune 31 eleve, 26 grătuitu, ear 5 cu contribuirea de câte 5 fl. pe lună.

Directora s'a numitu d-șora Stefania Torețchi. Pentru *industria de casă*, societatea a dispusu instruirea copilelor în lucrul de mână, a arangiatu un bazaru și va se arangeze și un bazaru pentru vândarea obiectelor.

Fundațiunil a priimitu Comitetul u sub administrarea sa: de câte 500 fl. dela dl u Ioan u Griboviciu, parochu în Stănesci și soția sa Eufrosina întru memoria copiilor lor u Aurora, Aristia, Sinclitica și Elvira. Ear fundațiunea Paraschiva de Repta, creată de archimandritul u Vladimir u Vasilie de Repta întru memoria maicei sale, a sporitu cu 400 fl.

Starea averil societății este de 10,779 fl. 66 cr., precum și 6 fundațiunil încă în creștere. Afară de tacsele membrilor u au mai intratu la societate o mulțime de subvențiunil și daruril, din caril amintim u: 3 ajutore de câte 25 fl. lunar u dela reposatul u Metropolit u Silvestru, 1000 fl. dela reposatul u Constantin u cav. de Mărză, 1000 fl. dela Banca de Escomptu din Viena, 748 fl. dela cav. Modestu de Grigorcea, câte 500 fl. dela D. cav. Goian și dela dl u Dr. Jancu cav. de Zotta, 350 fl. dela însoțirea districtuală de creditu din Storojineți, 214 fl. 65 cr. dela D. Grigorie de Pantasie, 200 fl. dela Al. G. cav. de Popovici, 200 dela N. N., 150 fl. dela dōmna Eufrosina Pantasie, 150 fl. dela dl u Jancu cav. de *Tabora*, 150 fl. dela dl u Jancu cav. de *Volcinschi*, 147 fl. 20 cr. dela dna Elisa Sturdza născută Hurmuzachi, 100 fl. dela dna Victoria de Grigorcea, 100 fl. dela Dl u archimandrit u E. Ciuntuleac etc. etc. Preste totu 28,236 fl. 75 cr.

În fine bugetul u pe 1895 este la spese de 3700 fl., ear la acoperire de 3899 fl. 66 cr.

DELA ACADEMIA ROMÂNĂ.

Cu începerea anului școlar 1895/6 se priimesc 15 fete de la 11—14 ani în institutul *Ioan Otteteleșan* de la Măgurele.

Cursul este de 5 ani, avându-levele totă întreținerea în institut.

Copilele, cari aspiră a fi primite în acest internat, trebuie se aibă cunoscințele, ce se cer în România la terminarea școlilor primare, și se fiă născute din părinți seraci.

Cererile pentru suscepere au se fiă instruite cu atestat de botez, de paupertate și despre terminarea clasei IV primare, și sunt a se adresa la *Academia Română* (Calea Victoriei Nr. 135) pentru comisiunea fundației Otteteleșan, carea va examina cererile, va supune pre evele unui examen de primire din cetire și scriere analiza etimologică și sintactică, cele patru operațiuni, geografia și istoria țărilor române; examenele se vor face în localele Academiei la 4 Septembrie, ear cursurile vor începe la 18 Septembrie a. c.

Resultatul examenelor se așterne Maiestății Sale Regelui, ca protector al Academiei, spre decider.

Ear pentru lucrări literare Academia publică pe 1895 următoarele premii:

A. Premii pentru cărți publicate. I. *Premiul Năsturelă-Herescu*, din seria *b*, de 4.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orî-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de la 1 Ianuarie până la 31 Decembrie 1895. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, va fi până la 31 Decembrie 1895. II. *Marele premiu Năsturelă-Herescu*, din seria *b*, în sumă de 12.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orî-ce natură, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1893 — 31 Octombrie 1896. III. *Premiul Statului Lazar*, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 unei cărți scrise în limba română, cu conținut științific, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate de la 1 Ianuarie 1894 până la 31 Decembrie 1895, se u celei mai importante invențiuni științifice, făcute de la 1 Ianuarie 1894 până la 31 Decembrie 1895. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exem-

plare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, va fi până la 31 Decembrie 1895. IV. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 unei cărți scrise în limba română, cu cuprins moral de orî-ce natură. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu, va fi până la 31 Octombrie 1895. V. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 unei cărți scrise în limba română, cu conținut *literar*, care se va judeca mai meritoriă printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1895 până la 31 Octombrie 1896. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 12 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octombrie 1896. VI. *Premiul Asociațiunei Craiovene pentru dezvoltarea învățămîntului public*, în suma de lei 1.500, se va decerne în sesiunea generală din 1899 celei mai bune cărți didactice în limba română, dintre cele tipărite dela 1 Ianuarie 1895 până la 31 Octombrie 1898. Terminul depunerii la cancelaria Academiei în 6 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Octombrie 1898. VII. *Premiul Hagi-Vasilie*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1900 unei cărți scrise în limba română și publicate în timpul dela 1 Ianuarie 1894 până la 31 Octombrie 1899, al cărei cuprins va fi: Istoria comerțului la Români, seû starea actuală a comerțului în România, seû studii asupra legislațiunei comerciale în Statul român, seû orî-ce alte subiecte privitoare la comerțul român. Terminul prezentării cărților, în 6 exemplare, pentru concurs va fi până la 31 Octombrie 1899.

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date. VIII. *Premiul Alesandru Ioan Cuza*, de 10.000 lei, împreună cu procentele acestei sume până la acordarea premiului se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *Istoria Românilor dela Aurelian până la fundarea Principatelor*. Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895. IX. *Premiul Alecsandru Ioan Cuza*, de 6.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: *Psichologia și metafisica poporului român după literatura populară*. Terminul prezentării manuscriptelor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895. X. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1896 celei mai

bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Botanica populară română din punctul de vedere al credințelor, datinelor și literaturii populare, avându-se în vedere adunarea cât se poate mai bogată a materialului“. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1895. XI. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1897 celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiect: „Studiul vinurilor din România din punctul de vedere economic și al compozițiunii lor chimice“. Manuscrisul va trebui să cuprindă materie pentru circa 300 pagini de tipar în 8° garmond. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1896. XII. *Premiul Statului Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anul 1898 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiuni istorice și geografice asupra Basarabiei înainte de 1812, cu deosebită privire asupra Hotinului, regiunii centrale și Bugiagului“. XIII. *Premiul G. San-Marinu*, în sumă de 2.000 lei împreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului, se va decerne în sesiunea generală din 1898 celei bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Considerațiuni asupra comerțului României cu țările străine atât la Orient, cât și la Occident, începând cu secolul XVI până la anul 1860“. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi la 1 Septembrie 1897. XIV. *Premiul Princesa Alina Știrbei* se va da în sesiunea generală din 1898 pentru cea mai bună: „Carte de lectură pentru școlile secundare“. Premiul este de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiul autorului și cheltuielile de tipărire a scrierei (de minimum 30 cople de tipar garmond) de 1.000 exemplare, din care 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1897. XV. *Premiul Alecsandru Bodescu*, de 1.500 lei, se va decerne în sesiunea generală, din 1899 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Cercetări istorice asupra orașelor Chilia și Cetatea-Albă“. Terminul prezentării manuscriselor la concurs va fi până la 1 Septembrie 1898. XVI. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 lei, împreună cu procentele acestui fond până la acordarea premiului se va decerne în sesiunea generală din 1899 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiect: „Compendiu istoric asupra dezvoltării industriale la Români până în 1875“. Terminul prezentării manu-

scripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1898. XVII. *Premiulă Statulă Lazără* de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din anulă 1899, celei mai bune lucrări în limba română asupra următorului subiectă: „Studiulă hidrografic completă ală unuia din următoarele rfuri: Jiulă, Oltulă, Argeşulă, Ialomiţa, Siretulă.“ Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1898. XVIII. *Premiulă Statulă Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va decerne în sesiunea generală din 1900 celei mai bune lucrări scrise în limba română asupra următorului subiectă: „Istoria Româniloră în timpulă Domniiloră Regulamentare“. Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până 1 Septembrie 1899. XIX. *Premiulă Princesa Alina Ştirbei* se va da în sesiunea generală din 1902 pentru cea mai bună scriere despre: „Principiile morale şi creştinescă, de cară trebuie să se conducă părinţii în educaţiunea copiiloră loră. Premiulă este de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiulă autorului şi cheltuelile de tipărireă scrierei (de minimum 30 côle de tipară garmondă) în 1000 esemplare, din care 800 ale autorului şi 200 ale Academiei. Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1901. XX. *Premiulă Princesa Alina Ştirbei* se va da în sesiunea generală din anulă 1906 pentru cea mai bună scriere despre: „Istoria României dela fondarea Daciei până la finele secolului presentă, pentru usulă şi întărirea simţimenteloră patriotice ale tuturoră cetăţeniloră“. Premiulă este de 8.500 lei, în care sumă se cuprinde premiulă autorului şi cheltuelile de tipărireă scrierii (de minimum 30 côle de tipară garmondă), în 1.000 esemplare, din cară 800 ale autorului şi 200 ale Academiei. Terminulă presentărei manuscripteloră la concursă va fi până la 1 Septembrie 1905.

Notă. — Manuscriptele lucrăriloră puse la concursurile premiiloră de sub Nrii VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV, XV, XVI, XVII, XVIII, XIX şi XX, se vor presenta anonime, purtând o divişă, care va fi reprodusă pe ună plică sigilată cuprindeând numele concurentelă. Academia îşi rezervă dreptulă de a tipări în publicaţiunile sale lucrările, ce se voră premia. Premiile se vor da autoriloră numai după tipărireă lucrăriloră premiate. Concurenţii sunt obligaţi, a areta totdeuna în scrisă, pentru care anume premiă presintă lucrările la concursă.

Din generoasă donaţiune de preste 1 millionă a fericitulă Vasiliă Adamachi, Academia publică următoarele burse (stipendii):

a) o bursă de 100 lei la lună, pentru *scóle de poduri și șosele* pe totú timpulú studiului;

b) doue burse totú de câte 100 lei la lună pentru 2 tineri dela *facultatea de medicină* din Iași;

c) o bursă de 3600 lei pe anú, plus cheltuelile de scólă și cele de drumú, pentru *scóla de mine* din Freiburg (Sacsonia);

d) o bursă de 3000 lei anualí și spesele de scólă și de drumú pentru universitatea din Viena, *studiulú geologiei*, pe trei ani. Admiși sunt orí ce tineri románi afară de hotarele regatului;

e) o bursă de 6800 lei pe anú, plus spesele de scólă și de drumú, pentru unú elevú alú unei *scóle de mine* din statele unite americane. Problema acestui cursú este cu deosebire studiulú scóterei și prelucrării petroleului.

CÂTE-VA OBSERVĂRI ASUPRA COMMASĂRILORŪ.

Timpú îndelungatú, secolí întregi aú trecutú, până când genulú omenescú, sporindu-se mereú, a totú cuprinsú câte puținú din suprafața globului pământescú, așezându-se cu turmele sale de vite mai cu sémă pe acele locuri, cari i se păreaú mai acomodate și mai bune pentru pășunitú.

Cu timpulú și vieța acésta de nomadi, cari adecă se mutaú cu turmele lorú dintr'unú locú într'altulú, a începutú a se mai restringe, așezându-se popórele stabilú pe locurile ocupate pe cale pacinică séú prin cucerire.

În modulú acesta ni se infățisză primele ocupațiuni ale pământului prin triburi și popóre, — ocupațiuni, cari parte formaú proprietatea ducilorú séú voivođilorú, parte a întregului poporú colonizatú. Cei dintăiú aú sciutú cu timpulú, pe multe locuri, ca se cucerescă și partea poporului pe séma lorú, obligându-lú pe acésta a face servițiú de iobăgiă.

La începutú, dupăcum am đisú și mai susú, triburile și popórele tráiaú mai cu sémă după creșterea vitelorú; după ce s'aú mai înmulțitú însé aú începutú a cultiva și bucate, purtându o economiă micstă (amestecată) de vite și de câmpú.

Astfelu aşedându-se popóarele stabilitu într'unu locu, au începutu a-şi face movile (ţeve) câmpuriloru, pe cari cu timpul le au împărţitu în trei părţi: ogóre, cari se lásau şi pentru păşunitu, seménaturu de tómnă şi de primăveră.

Sistemulu celoru trei câmpuri se ascrie Germaniloru, dela cari l'au adoptatu cele mai multe state. Astădi mai sporindu-se popóarele, s'a adevéritu, că nici sistemulu celoru trei câmpuri nu mai póte împăca trebuinţele loru dílnice, din care causă s'a inventatu sistemulu câmpuriloru commasate.

În câmpurile commasate nu se mai lasă ogorú, ci pământulu se cultivă întregú în totú anulú, schimbându-se numai seménaturile de pe elú. De aceea sistemulu acesta este mai potrivitu acolo, unde nu lipsescú braţele pentru lucrulu câmpului.

Nu este scopulu acestorú şire, de a intra în detaiu asupra câmpuriloru commasate, arătându modulú lorú de împărţire şi cultură, ci mai multú de a aréta aci pe scurtú motivele pentru şi contra commasăriloru.

Partisanii commasăriloru susţinú, că pământulu nu odichnesce nici unú anú şi decă se lasă în ogorú, de óre-ce sárurile şi leşiile aflátóre în elú totú aşa se topescú şi nimicescú, ca şi când s'ar lucra; că ogórele, după ce se ară, nu mai dau nici vitelorú păşunea de lipsă, aşa încátú acelea stau se pără de fóme preste veră; că fiindú pământurile tare parcelate şi risipite, se perde multú timpú de lucru cu alergatulú dela unú locú la altulú; că nefindú pământurile bine însemnate prin petrii séu brazde, se întâmplă multe daune şi neplăceri cu vecinií agrilorú şi fênaţelorú; că la uscatulu fênelu cu deosebire se alérgă fórte multú dela unú locú la altulú, mai cu sémă când se arată câte o plóia; că fiindú pământurile necommasate tare înguste şi micí, nu se potú nici îmbunătăţi şi gunoi cum se cade, de óre-ce pe timpú de ploii totú gunoiulu se spală şi strecórá pe ale vecinilorú, cu

deosebire decât mai sunt și ceva pieșișe; că „schimbându bucatele, — diceau și străbunii nostri, — încă odichnescu agrii, fără a perde o parte din venit“, rămânându pământul nelucrat; că ómenii s'aú mai înmulțitú, érá pământulú a rémasú totú acela, prin urmare trebuie întregú lucratú în totú anulú; că pe ogóre nu se póte ținé unú soiú de vite mai bună, de óre-ce pierú de fóme véra mai alesú ș. a. ș. a.

Contrarii commasárilorú susținú, că bucatele nu se mai facú așa bune în câmpurile commasate ca în ogóre, cu deosebire gráulú se pipernicesce de totú; că nu se mai potú ținé nici atâtea vite ca până acum, de óre-ce și preste vérá în grajdú recerú prea multú lucru, érá pășunile comunale devinú prea înguste, strimte și scumpe pentru tóte vitele locuitorilorú; că cu ocasiunea commasárilorú se întâmplá prea multe nedreptáți, apoi spese mari, pentru acoperirea cărorá proprietariú de pământú trebuie sé se înglóde în mari datorii; că pământulú pe cele mai multe locuri e tare deosebitú după calitatea și fertilitatea lui, prin urmare pe lângá tótá bunăvoința nu se póte împărți dreptú; că pe multe locuri sunt riuri, cóste și morástine, cari potú deveni stricáciose pământurilorú commasate; că de-și cu ocasiunea commasárilorú se dá pământulú la unú locú, totuși avéndú proprietariulú lui câți-va copii, după mórtea aceluia érá se parcelézá; că fiindú și pământulú o marfá de vëndare, prin acésta elú érá se póte schimba și parcela; că în câmpurile commasate se recerú spese mai mari, atâtú pentru procurarea unui soiú mai bunú de vite, unelte și semințe, cât și pentru lucrulú câmpuluiú ș. a. ș. a.

Cumpánind motivele aduse aci *pentru* și *contra* commasárilorú fără pártinire, vom ajunge la acea conclusiune, că pe puține locuri se potú efectuí ele fără vátemarea și daunarea celorú interesați. De aceea poporulú nostru pe cele mai multe locuri, când aude de commasári, se teme ca și când ar auđi de altá nápaste séú bólá.

Nu numai poporul nostru, care în urma conservatismului său și-a păstrat: limba, legea și alte datine frumoase strămoșești, dér chiar și altele privescú cu óre-care indiferentismú (nepăsare) la reformele întroduse în timpulú din urmă în economiá, pentru cari se recerú: bani, bani și ér bani, cum dicea Napoleonú.

„Se vedem, se ne mai socotimú, apoi vom cerca și noi.“ Cam în modulú acesta rezonéză cei mai mulți dintre plugarií nostri, când li se face vr'o propunere pentru îmbunătățirea soiului vitelorú său séménaturilorú. După-ce s'aú convinsú apoi, că acelea sunt bune și rentabile, îndată le cércă și ei, fiá și numai ca de probá pentru unú micú începutú.

Ca dovadá despre acésta, fiá-ne permisú la acéstú locú a areta, câtá greutate întimpiná la începutú cultura trifoiului roșu. Îndată ce s'aú convinsú însé și plugarií despre folosulú lui, aú începutú a-lú cultiva și ei, fiá și numai prin holde, așa încátú astáđi puține comune vei mai afla, în cari se nu se cultive.

Așa și cu commasările! Sė se convingá și poporulú nostru, că acelea îi sunt spre binele și folosulú lui, că la întroducerea acelorá nu se face pártinire în favorulú unuia și în defavorulú altuia, și atunci suntem convinși, că și acelea vorú fi îmbráțișate cu căldură, ca unú nouú sistemú economicú, ce-lú pretinde spiritulú timpulú, în care trăimú.

Ioanú Georgescu.

DIN SCÓLA VIETÍI.

(Aforisme alese și traduse de Jeronimú G. Barițiu.)

Judecă despre alții, precum voiesci să fi și tu judecatú de alții.

*

Breton.

Nu condamna nici odatá pe deaprópele tėú, până ce n'ai ajunsú în pozițiunea lui.

*

Talmud.

Când voesci să enuméri defecte străine, începe a enumera mai întâiú ale tale, și decá nu me înșelú, îți va lipsi timpulú pentru defectele străine.

*

Logau.

Când ești singur, cugetă-te la defectele tale; — când te afii în societate, nu vorbi de ale altora. *Chinez.*

*
Cugetați numai a depărta néua, care albesce pragul casei vóstre, și nu băgați în sémă bruma, care copere casa vecinului vostru. *Chinez.*

*
Amice! privesce-te pe tine și nu pe mine. Și decă greșescú eú, îndrěptă-te tu. *Inscripție pe o casă.*

*
Să nu arěți cu degetele mánjite la petele altora. *Francez.*

*
Defectele amicilorú sě le cunóscemú, dér sě nu le numimú. *Proverbial.*

*
Dojenesce pe amiculú těú în secretú și laudă-lú în publicú. *Seneca.*

*
Cel-ce laudă în presentă
Și defaimă în absentă,
E vrednicú de pestilentă. *Proverbial.*

*
Muscele descoperú răni, albinele florí, ómenii buní calitătěile, ómenii josnici defectele. *Indian.*

*
Ómenii nobilí sunt cei ce răspândescú calitătěile eminente ale altora: vėntulú duce parfumulú florilorú în tóte direcțiunile lumei. *Indian.*

*
Cel-ce vorbesce pré multú despre alții, își arde limba. *Winkler.*

*
Veninulú calumniei nimicesce dintr'odată trei ómení, pe celú ce o vorbesce, pre cel-ce aude și pe celú ce-lú atacă. *Talmud.*

*
Cel-ce ascultă calumnia e alú doilea calumniatorú. *Ali.*

*
Calumniatorulú are pe draculú pe limbă, și celú ce-lú ascultă, în urechi. *Proverbialú.*

*
Aurú fără prețú fură hoțulú, inimí calde calumniatorulú. *Rusesc.*

*
Se nu te temí de bălaurulú cu șapte capete; dar teme-te de fățarnici, cari ascultă și răspândescú vorbe; pentru că ceea ce astfel de ómení au făcutú rău într'unú momentú, tu nu poți îndrepta într'unú anú întregú. *Turcesc — persescú.*

Sabiî ascuțite taiă amarū, dar limbile false și mai amarū.

Proverbial.

Cu securea tai unū pomū: dér acesta éráși crese la locū.
Cu sabia tai în carne; dér ácéta éráși se vindecă. Ranele însă,
care le face limba, nu se vindecă nici odată, și tăieturile ei nu
cicatritéză.

Arab.

Décă cineva te a vorbitū de răū în dosulū tēū, și unū altulū,
care se dă de amiculū tēū, îți spune vorbele acelea: apoi pe acesta
consideră-lū de unū dușmanū și mai periculosū ca pe celū dintăiū;
pentru că acela te vorbește de răū în dosulū tēū, în vreme ce
acesta ți-o spune în față.

Turcesc-persescū.

Când unū omū nobilū își plécă capulū, apoi vina e a aceluia,
care l'a insultatū. Când cine-va întórce lumina, atunci ea arde
mâna celui-ce o ține.

Tibetan.

Cenușa recade în fața celui care o aruncă.

Prob. vest-african.

Necredința — infidelitatea — bate pe propriulū sēū stăpānū.

Proverbial.

Fii tu bunū, și lasă pe ómenī sē te vorbécă de răū; cel ce nu
e împovératū cu pecate propriī, póte portá mai lesne pécate străine.

Rückert.

Când te împunge limba defaimatorului,
Apoi sē-ți faci ácéta de mângăiere, că:
Nu sunt tocmai fructele cele mai rele,
La care rodū vespī!

Bürger.

Aruncă óre cineva cu pietrii în pomī fără fructe?

Sadi.

Décă vrēi ca ciórele sē nu te încomodeze cu strigătulū lorū,
nu te faee bumb la turnulū bisericel.

Göthe.

Onórea e o ființă nevėđută, și adesea o posede acela, care
nu o are.

Shakespeare.

Viéta se asemėnă cu unū teatru: cei mai rēi aū adesea locu-
rile cele mai bune.

Aristonymos.

Succesulū e evidentū, tendența însă nu e nici odată clară.
De aceea tóte istoriile omenesci vor fi eternū judecate dupa succesū.

Rückert.

Eruditul e în patria sa ca aurul în scufa sa. *Arab.*

*
Cel care nu periginéază din patria sa și nu vede lumea plină de miile de minuni, acela sémenea cu o bróscă de fântână.

* *Indian.*

Bróscă de fântână nu vede nimic din marea largă.

* *Japonez.*

Cine-va nu vede lumea, decât o privește numai din propria lui feréstră.

Rusesc.

*
În patria mea me tacséază după nume, în străinătate după haina mea.

Talmud.

*
Decă ai avé în internul tău toate calitățile eminente și ești rău înbrăcat, toți te vor desprețui. Ori cât de cuminte e liliacul, totuși se dice, că e năpustit de toate paserile.

Tibetan.

*
Precum ți-e haina, așa și ospitalitatea. *Arab.*

*
Durerósă e dimineța orfanilor și séra călătorilor.

Persan.

*
Cel care fericit se rămână acasă. *Prov. elin vechiu.*

*
Fumul patriei e mai luminos decât focul străin. *Latin.*

*
E mai de preferit a bea în țera proprie apă din păpuc, decât în țera depărtată și străină mied din pocal de aur.

Finic.

Spune-mi ce e aceea ce ómenii numesc „iubire“?

— O copile, lucrul cel mai dulce și cel mai amar.

Euripides.

*
Ori cât ai fi de fericit seú nefericit,

Inima are lipsă de o altă inimă.

Bucuria împărțită e bucurie îndoită,

Durerea împărțită e durere înjumătățită.

Tiedge.

*
Poți se te lipsesci de ómeni; dér îți trebuie un amic.

Chinez.

*
Voi se-ți arétu un mijloc, fără beutură, fără erbură, fără descântece: Voesci se fiú iubit, iubesc.

Hekaton.

O rudenie e o parte a trupului nostru, unŭ amic o parte a sufletului nostru.

Francez.

*

Unŭ amicŭ e unŭ sufletŭ in doue corpuri.

Aristotel.

*

Acelŭ bărbatŭ e nebunŭ, care-și numără *mulțimea* prietinelorŭ ; unŭ mănunchiu de trestie nu-ți ajută, când ai lipsă de o bătă.

Rückert.

*

Nimicŭ mai obicinuitŭ decâtŭ numirea de prietinŭ, nimicŭ mai rarŭ decâtŭ prietinia adevărată.

Francez.

*

Unŭ bărbatŭ fără prietinŭ e ca mâna dreptă fără cea stîngă.

Persan..

*

Cel-ce trăesce fără prietinŭ, n'are se remână multŭ timpŭ înțeleptŭ.

Francez

*

Unii se nascŭ, pentru de a inventa, alții pentru a înfrunțeta ; dar celŭ ce auresce atrage mai multŭ privirile asupra sa decât architectulŭ.

Vauvenargues.

*

Aprile face florile, și Maiulŭ primesce mulțemita.

Proverbial.

*

Augustŭ cŭce fructele, și Septembre le adună.

Italian.

*

Omulŭ arŭ trebui să-și dică : Nu-mi pasă decă ocupŭ vre-o pozițiune, ci decă sunt capabilŭ se o ocupŭ. Nu-mi pasă decă sunt cunoscutŭ, ci decă sunt demnŭ a fi cunoscutŭ.

Confuciu.

*

Nu reflecta la *căți* le placŭ, ci *cui* placŭ ; pentru că a nu plăcé celorŭ răi însemnă a fi lăudatŭ.

Seneca.

*

DIN CRONICA LUNARĂ.

Excursiune artistică. Reuniunea română de musică din Sibiŭ, sub conducerea d. profesorŭ G. Dima, a făcutŭ în sărbătorile Rosaliilor o excursiune artistică în România, și a concertatŭ în prima și a treia și de Rosaliŭ în București, sala Ateneului, ear Joi Reuniunea a datŭ unŭ concertŭ în Brașovŭ, sala redutei, și Vinerŭ

séra întrégă Reuniunea, în număr de 70 persoane, s'a re'torsu în cea mai bună dispozițiune la Sibiiu. Reuniunea a avut în tóte cercurile capitalei cea mai bună priimire; concertul ei de Marți l'a onorat cu prezența M. S. Regina, ear M. S. Regele a distinsu, pre domnul Dima cu audiență privată și cu medalia Benemerenti cl. I.

Diua de 3/15 Maiu o a sərbătoritú întrégă presa română și o mulțime de societăți din tóte părțile românesci, ca o și memorabilă în istoria poporului nostru.

La Seminariul românú din Lipsca s'a deschisú cu 1 Maiú a. c. nou cursurile semestrului de vară. Directorul acestui seminarú Dr. Weigand a espusu scopul, ce-lú urmăresce filologia română, ear séra a datú în localitatea sa o petrecere membrilorú seminariali, între cari sunt și 7 români, și între aceștia 2 macedoneni. La stăruințele dluí Dr. Weigand pe viitoriú 2 seminariști vorú avé tótá întreținerea în seminariú. Totú la stăruința D. Sale se vorú publica în viitoriú și analele acestui seminariú, și în curéndú va eși de sub tipariú și importantă scriere a aceluia „Călătoriú la Româniú din Macedonia“. Noi încă în anii trecuți am luatú notiță despre acestú memorabilú seminariú și de nou salutám buna lui intențiune, de a propaga și în străinătate cunoscința limbei și literaturéi nóstre.

Răspunsú la enciclica Papéi. După foile din Turcia patriarhulú ecumenicú din Constantinopole pregătesce unú răspunsú la cunoscuta *enciclică a Papéi*, care invitá tóte bisericile creștine a se refintóree în sinulú bisericeí romano-catolice. Credemú, că răspunsulú proiectatú ar puté fi fórté scurtú.

În memoria lui Ioanú Brătianú La 4/16 Maiú s'a făcutú unú frumosú peregrenagiú la morméntulú marelui patriotú *Ioanú Brătianu* la Florica, moșia familieí. Partea religiósă o a condusu P. S. S. *Partenie* alú Dunărei de josú cu numérosă esistință. M. S. Regele Carolú a fostú reprezentatú prin adjutantulú regalú maiorú Istratú. La solemnitate aú asistatú mulțime de cetățeni din tóte părțile, mai cu sémá din partidulú liberalú și studentime.

Catedrala din Constanța s'a sfințitú la 21 și cea din *Cernavoda* la 22 Maiú c. Preparativele le-a făcutú architectulú ministerialú d. *Dobrescu*; cultulú dumnezeescú l'a oficiatú episcopulú *Parteniú* alú Dunărei de josú. Guvernulú a fostú reprezentatú prin ministrulú de culte *Tache Ionescu* și celú de justițiá *Al.*

Marghilomanu. Cântările bisericesci le-a executat corul metropolitan din Iași sub conducerea d. *Musicescu*.

Întru amintirea războiului din 1878, prin care România a recâștigat independența, se pregătește rădicarea unui monumentu comemorativu.

Bătaia cu flori din Bucuresci, noutate pentru capitala României, introdusă prin osteneța și talentul primarului N. Filipescu, d-na Filipescu, d-na Sichleanu ș. a. și la care a concursu în prima liniă A. L. R. principele Ferdinand și principesa Maria, a avut un rezultat presté tótă asceptarea: 9000 lei pentru scopuri filantropice.

Kulturegyletul maghiarü din Transilvania a avutü dela 1 Iuniü 1894 până la 30 Aprile a. c. venitü de 130,351 fl. 54 cr. și tótă averea lui face în presentü 1,162,349 fl. 20 cr. Numërulü membrilorü este: 72 pe viéță, 1861 fundatorü, 9024 ordinarü și 3570 sprijinatorü, cu totulü 14,527. Bugetulü pentru anulü acesta s'a statoritü cu 62,993 fl. spese. Scóle noue, alü cărorü scopü principalü, precum se scie, e maghiarisarea, s'aü mai înființatü 3: în Măierău, V.-Odorheiu și C. Razotyásfalva; s'a cerütü dela guvernü înființarea de scóle de statü, și asile de copii; bibliotece poporale s'aü înființatü 55, coruri de cântări 30; dreptü premü pentru conducători s'aü datü 1000 fl. etc. etc., parte mare din punga țerei, adecă din dările cetățenilorü.

Persecuțiuni religioare. În „Gazeta Bucovinei“ Nr. 41 a. c. se află reprodușü după fóia rusescă „Haliceanin“ unü proiectü ținütü ascunsü până pe la 1717, ear de pe atunci datü la ivélä, proiectü pentru nimicirea Rușilorü (Rutenilorü) din partea Polonilorü. Pentru curiositate comunicămü în cele următóre unele puncte din strategia secretă, după carea aveău se procedă Poloniü rom. catolicü la nimicirea seü celü puținü la unirea Rușilorü ortodoxü. Acelea sunt pe scurtü: a ținé prietiniä cu Rusia, ca ea se nu observe, ce se face cu correligionariü ei din Polonia; a nu fi admiși Rutenü la diregătoriü de statü, a nu se priimi Rutenü nici în serviciü private, a se introduce prin têrgurile rutene Evreü, cari se le ia din mâni comerçulü și averile, a se persecuta preoțimea rusescă de josü până susü și a se aduce în atárnare de preoțimea polonă, a se ținé preoțimea rusescă și familiile lorü în prostiä, dependentă și sêrăciä, a propaga între ei celibatulü, a se oprü poporulü dela scóle, a pune vina tuturorü relelorü pe Rutenü, a-i aduce prin amăgiri și amenințări în biserica rom. catolică, și decă tóte acestea nu succedü, a-i alungá din țerä și a colonisa pămên-

tul rămasă pustiă cu Poloni. Fôrte caracteristică și semenându de minune cu cele practicate apoi și în alte țeri! Și finele? Finis Poloniae!

Reuniune națională regnicolară. În Budapesta se fac preparative pentru înființarea unei reuniuni în măsură mare sub titlul de mai sus, carea se câștige aderenți „în toate stratele societății fără deosebire de religie, naționalitate, partidă politică, stare sêu clasă“, și care și-a luat problema a combate pre adversarii *unității* (se înțelege maghiare), se împace pre cei rătăciți și se desarmeze pre cei ce i-au dus în rătăcire“. — Reuniunea în înființare se deóchiă deja prin numirea și prin aceste caractere ale problemei sale. Credem, că geniul cel bun al românimei va păzi pre toți fiii aceleia, ca nu cum-va prin frase mincinoase să se amăgescă a se face contrarii națiunei, care i-a născut și i-a crescut.

In causa despărțirii ierarchice a Românilor de către Sêrbi. Se scie, că în comunele micste sêrbo-românesce din Ungaria și Banat delat reînvierea metropoliei române se începuse un mare număr de procese pentru biserici și proprietățile aceloră. Delegațiunile congresuale sêrbesci și române au esmis comisiuni din sinul lor, cari se încerce curmarea acestor procese și ajungerea la o împăciuire pe calea bunei înțelegeri. Comisiunea sêrbescă e compusă din dd.: Episcopul Nectarie al Verșetului, Dr. Polit și Dr. Nedelcovič, ear cea română din dd. Nicolau, episcopul Caransebeșului, Dr. Iosif Gall și Vincențiu Babeș. Comisiunile s'au întrunit în reședința episcopescă din Vêrșet, unde s'a făcut un bun început în acéstă causă. Se vedem și sfârșitul!

Proiectul de lege privitoriu la recepțiunea religiunei israelite a fost priimit în camera magnaților la 3/15 Maiu a. c. cu 108 voturi contra 107, dirimend presidentul pentru proiect. Ear proiectul de lege pentru libertatea confesională (neconfesionalitate) a fost respins cu 110 contra 109 voturi.

Scripte oprite. Ministrul r. u. de culte și instrucțiune publică a dat ordinul autorităților scolare, ca se caute după „scripte agitatorie române“, ce s'ar importa din afară și s'ar distribui între elevii scólelor medii și chiar și ai scólelor elementare. După cercetările făcute de autoritățile scolare de toate confesiunile, nu s'a aflat nimic, și totul se reduce la cine scie ce miserabile denunțiauni, cari în patria noastră acum mai mult ca orî și când sunt la modă.

„*Carmen Sylva*“. Sub titlul acesta tinerimea academică română din Graz a format o societate literară, ale cărei statute sunt aprobate de guvern. Felicităm din inimă tinera întrunire.

Premii pentru propunerea limbii maghiare. Dl. ministru r. u. de culte și instrucțiune publică a împărțit vre-o 300 premii de câte 50 fl. între învățători, cari facu progrese mai mari cu propunerea limbii maghiare. Se vede, că țera sirmana, ai cărei locuitori din cauza lipsei de pâne emigrăză cu miile, totu mai are bani și pentru articuli de luscă. Credem, că învățătorii români nu voru lâcomi după astfelu de premii cu tendințe nepedagogice ba chiaru antipedagogice.

BIBLIOGRAFIA.

Sub auspiciile Academiei Române au eșitu:

Michailu Kogălniceanu. Discursu de recepțiune, rostitu în ședința solemnă, sub președința M. S. Regelu la 17 Martiu 1895, de *A. D. Xenopol*, membru alu Academiei Române. Cu răsunsulu dlu *Dimitrie A. Sturdza*, membru alu Academiei Române. București, lito-tipografia Carol Göbl, strada Dómnei 16, 1895. Prețulu 1 leu. (Cu portretulu lu M. Kogălniceanu).

Despre transmiterea proprietăților immunisante prin sângele animaleloru immunisate. Discursu de recepțiune, rostitu în ședința solemnă sub președința M. S. Regelu la 24 Martiu 1895, de Dr. *Victoru Babeș*, membru alu Academiei Române. Cu răsunsulu dlu *Nicolae Cretzulescu*, membru alu Academiei Române. București, lito-tipografia Carol Göbl, strada Dómnei 16, 1895. Prețulu 50 bani.

Basmele române în comparațiune cu legendele antico-clasice și în legătură cu basmele popóreloru învecinate și ale tuturoru popóreloru romanice. Studiū comparativu de *Lazaru Șăineanu*. Operă premiata și tipărită de Academia Română. București, lito-tipografia Carol Göbl, Strada Dómnei 16, 1895. Prețulu 10 lei.

La țintă! Meditațiune politică de *N. Cristea*, ases. consist. Sibiu, Institutulu tipograficu T. L. Albini, 1895. Prețulu 40 cr.

Monografia comunei bisericesci române greco-orientale din Bacifaleu (Săcele), protopresbiteratulu Brașovulu, cu portretulu bine nimiritu alu Asesorulu consistorialu, protosincelu *Nicanoru Frateșu*. Brașov, tipariulu A. Mureșianu, 1895.

Vięta și scrierile lui Eminescu, din sfera literaturęi mai nouę române, de Dr. Ilie *Cristea*. (Lucrare de promoțiune academică). Gherla, tip. A. Todoran „Aurora” 1895.

Raportul general al societății de lectură „Petru Maior” a tinerimeii române din Budapesta pe anul școlastic 1894/5. Localul societății: strada Pomul verde (Zöldfa) 43, parter 4. Budapesta 1895, proprietatea societății.

FONDULŢ GEORGIŢ BARIŢIŢ.

TransportŢ din Nr. 4 1895, 1634 fl. 31 cr. și 9 lei.

Ex. Nr. 211—1895. *Lista Nr. 480*. Colectante: Petru SănmargiteanŢ. TeodosiŢ LechințianŢ, preotŢ gr. cat. 1 fl.; TeodorŢ Aldea 20 cr.; Dumitru MunteanŢ, invęțatoriŢ 30 cr.; Petru SănmargiteanŢ, parochŢ gr. cat. 1 fl. Suma 2 fl. 50 cr.

Cucerdea română, 21 IanuariŢ 1895.

Lista Nr. 481. Colectante: Alecsandru I. MoldovanŢ. Isaia MoldovanŢ, preotŢ în Chirileu 1 fl.; Nina Moldovan 2 fl.; Alecsandru I. Moldovan, proprietariŢ în Chirileu 5 fl.; StefanŢ Nilea, invęțatoriŢ în Chirileu 1 fl. Suma 9 fl.

Lista Nr. 482. Colectante: NicolaŢ PopŢ, parochŢ gr. cat. NicolaŢ PopŢ, preotŢ gr. cat. 1 fl. Suma 1 fl.

TransportŢ 1646 81 cr. și 9 lei.

PARTEA OFICIALĂ.

ProcesŢ verbalŢ

din ședința comitetului Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŢ, ținută în 13 Iunie 1895 în SibiiŢ.

Președinte: I. M. MoldovanŢ, președintele Asociațiunei.
Membrii prezenți: I. V. Rusu, I. St. Șuluțiu, Zacharie

Boiu, Ioanŭ Papiu, P. Cosma, Dr. C. Diaconovich, N. Togan bibliotecariu.

Secretariu: Dr. V. Bologna.

Nr. 80/209. Tipografia arhidieceŝană din loc, cu datul 10 Iunie 1895, aŝterne două conturi, unulŭ à 165 fl. pentru cliŝeurile coman-date spre tipărire diplomelorŭ, unulŭ à 148 fl. 68 cr. pentru tipărire diplomelorŭ în 1200 esemplare, pentru tipărire regulamentuluŭ internŭ, a consemnării membrilorŭ Asociațiunei ŝ. a.

— Spre scire cu aprobare, ér' conturile, în suma totală de 313 fl. 68 cr. se asemnăză la cassă spre solvire din fonduluŭ generalŭ alŭ Asociațiunei.

Nr. 81/191. Domnuluŭ Nicolaŭ Sustaŭ, avocatŭ în Braŝovŭ, cu datuluŭ 3 Maiŭ transpune dreptă donațiune pentru biblioteca Asociațiunei iarulŭ „Kronstädter Zeitung“ de pe aniŭ: 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, ŝi „Kronstädter Kalender“ pe aniŭ: 1868, 1871, 1872, 1873, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894.

Ear prin domnuluŭ Zacharia Boiu, primŭ-secretariuluŭ Asociațiunei, transpune o mică colecțiune de acte, spre peŝtrare în biblioteca Asociațiunei.

— Spre scire cu mulțemită, avëndŭ a se transpune la bibliotecă spre pēŝtrare.

Nr. 82/196. Tineruluŭ Ioanŭ Romanŭ, învēțacelŭ-mesariu în Cicmandru, cu datuluŭ 17 Maiŭ a. c. cere la ocaŝiune unŭ ajutoriuŭ din sumele menite spre aceluŭ scopŭ.

— Cererea se înapoiază, avëndŭ a se înainta aici, când se va escrie concursŭ cu acēstă menire.

Nr. 83/200. Președintele Asociațiunei Dl. I. M. Moldovanŭ, transpune cu datuluŭ 22 Maiŭ a. c. cererea domnuluŭ Desideriuŭ Borbola, avocatŭ în Sătmariŭ, pentrŭ-ca sē se conferēscă ficeŭ sale Laura restulŭ de 500 fl. din stipendiuluŭ de 1500 fl. folositŭ de domnișora Alexandrina Cunțanŭ, ca elevă la conservatoriuluŭ din Lipsca, sēu dacă acela nu s'ar putea, sē i-se voteze altŭ ajutorŭ de 1200 fl. orŭ minimum de 1000 fl. pe doi ani, câte 500 fl. pe anŭ, ca să sē pótă cultiva în arta mai înaltă musicală.

— După-ce restuluŭ stipendiuluŭ de sub întrebare s'a votatŭ, în ședința dela 6 Septembrie 1894, dlui I. Demianŭ, elevŭ la conser-

vatoriul din Lipsca, ear de alte mijloce cu acéstă menire Asociațiunea nu dispune, cererea nu se pôte învuiița.

Nr. 84/215. Direcțiunea scólei civile de fete a Asociațiunei, înaintéză în traducere română Regulamentul pentru esamenele publice, private, supletorii și de emendare dela scólele poporale superióre și civile de fete și băeți, susținute de statú, comune, societăți și privați, — edatú prin ordinulú ministrului r. u. de culte și instrucțiune publică, cu datul 20 Martie 1895. Nr. 5.009, — pe lângă rugarea sê se apróbe tipărirea lui ca suplementú la program'a scólei din 1894/5.

— Regulamentulú servesce spre scire, și se decide a sê tipări în procsimii numărú din fóia Asociațiunii „Transilvania“ și după aceea în broșurá separatá.

Nr. 85/214. Președintele Asociațiunei Dl. I. M. Moldovanú, transpune hârtia domnului Primariú oráșenescú din Sibiiú, dto 4 Iunie 1895, Nr. 66, prin care se comunicá hârtia Domnului Comite supremú alú comitatului Sibiiului din 30 Maiú a. c. Nr. 100, cu ordinul Înaltului Ministru de interne Nr. 929/1895, pentru-ca sê se modifice Statutele Asociațiunei, proveđute cu clausula mai înaltá de aprobare la 1861, și în specialú § 5 și 21, cari nu mai corêspundú actualelorú împregiurári de statú, și sê se înainteze în terminú de 2 luní la înaltulú ministeriú r. u. de interne, spre a se provedé cu clausula de aprobare.

— Spre scire, însărcinându-se biroulú a întrevení la onoratulú Presidiu alú magistratului oráșenescú din locú, ca sê abstea dela terminulú de 2 luní pentru înaintarea statutelorú modificate, deóre-ce modificarea lorú cade în competența adunárei generale, care anulú acesta se va ținé în Blașiu cátrá finea lui Augustú st. n., după care numai decâtú se vorú înainta; ear pentru pregătirea noului proiectú de statute se invitá comisiunea numită deja în ședința acestui comitetú dela 9 Novembre 1892, în persónele Dlor Dr. II. Pușcariú, I. V. Rusu și P. Cosma, ca sê pregătéscă proiectulú de statute, spre a se puté înainta la timpulú seu adunárii generale a Asociațiunei din anulú acesta spre definitivá statorire a tecstului.

Nr. 86. Depártându-se din Sibiiú pe timpú mai îndelungatú Dl. Dr. Ilarionú Pușcariú, vice-președintele Asociațiunei și delegatulú scólei,

— Sê încredințéză substituirea, în afacerile de delegatú alú scólei, Dluí primú-secretariú alú Asociațiunei Zacharia Boiu.

Nr. 87. Verificarea acestui procesu verbalu

— Să incredințeză Domnilor : I. V. Rusu, Z. Boiu și P. Cosma.
Ședința se încheie.

D. u. s.

I. M. Moldovanu
președinte.

Dr. V. Bologa
secret. II.

S'a verificatü. — Sibiiu, 20 Iuniu 1895 n.

I. V. Rusu m. p.

Zacharia Bolu m. p.

Partenle Cosma m. p.

Nr. 201/1895.

CONCURSÜ LITERARÜ.

Adunarea generală ordinară a reuniunii districtualei învățătorești aradane, în ședința sa a doua dela 6/18 Aprile a. c. sub Nr. 15 alü protocolulu, conformü punctulu II. din raportulu generalü alü comitetulu centralü, a decisü, ear comitetulu prin subscrisulu biuroü escrie prin acësta premiü de 100 flor. (o sută) floreni v. a. pentru cea mai bună carte românească, merită ca manualü în scöla poporală, din ori ce ramü alü învățământulu, cu terminü de concursü până la 1 Martiü n. 1896, pe lângă următorele condițiuni :

1. Cartea se conține întregü materialulu de învățamentü alü ramulu respectivü.

2. Cuprinsulu se nu fiă vastü, dar împărțitü în grade concentrice ; se fiă espusü în stilü clarü și concis, și scrisü cu ortografia Academiei.

3. Lângă manuscriptulu scrisü în trei esemplare anonime se se accludă o cuvertă sigilată, provędută cu unü motto, carea se conține înlăuntru numele autorulu.

4. Dreptulu de proprietate se va regula specialü între reuniune și autorü.

5. Manuscriptele se se trimită la adresa președintelü reuniunii în Aradü, celü multü până la terminulu susamintitü.

Aradü, din ședința ordinară a comitetulu centralü, ținută la 4/16 Maiü 1895.

Teodorü Ceantea m. p.,
președinte.

Nicolae Ștefu m. p.,
secretarü I.